

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jaroslava Škopka a soudců Mgr. Jana Šmakala (zpravodaj) a JUDr. Ondřeje Szalonnáse ve věci

žalobce: **J. Š.**
zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem,
sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje,**
sídlem Škroupova 18, Plzeň,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. PK-KDS/940/21 ze dne 11. 3. 2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. PK-KDS/940/21 ze dne 11. 3. 2021 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Statutární město Plzeň – Magistrát města Plzně (dále jen „magistrát“) rozhodnutím č. j. MMP/029953/21 ze dne 29. 1. 2021 odmítl žádost žalobce o poskytnutí informací o nakládání s obecním majetkem. Toto rozhodnutí bylo žalobci doručeno do datové

schránky dne 29. 1. 2021, avšak bez příznaku doručení *do vlastních rukou*. Žalobce dne 16. 2. 2021 podal proti tomuto rozhodnutí odvolání, které žalovaný zamítl pro opožděnost nyní naříkaným rozhodnutím.

2. Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného s tím, že mu rozhodnutí magistrátu bylo doručeno až dne 1. 2. 2021 nikoliv již 29. 1. 2021. Žalovaný totiž při doručování pochybil, protože rozhodnutí doručil do datové schránky bez příznaku doručení *do vlastních rukou*. Přístup do datové schránky má krom žalobce rovněž i pověřená osoba ve smyslu § 8 odst. 6 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, která však nedisponuje oprávněním číst datové zprávy do vlastních rukou, nýbrž má pouze oprávnění číst běžné zprávy. Tato oprávněná osoba se dne 29. 1. 2021 přihlásila do datové schránky žalobce a nesprávně doručované rozhodnutí magistrátu jí bylo k dispozici jako osobě s odpovídajícím oprávněním číst zprávy. Systém datových schránek tedy rozhodnutí magistrátu vede jako řádné doručené dne 29. 1. 2021. Ve skutečnosti však pověřená osoba neměla odpovídající oprávnění, rozhodnutí magistrátu jí nemělo být zpřístupněno a k účinnému doručení došlo až dne 1. 2. 2021 tím, že se do datové schránky přihlásil žalobce jako jediná oprávněná osoba, které mohlo být rozhodnutí magistrátu doručeno do vlastních rukou. Od takto určeného dne doručení bylo odvolání žalobce nepochybně podáno včas, nikoliv opožděně.
3. Ve vyjádření žalovaný uvedl, že došlo k procesnímu pochybení magistrátu, když nevyznačil v datové zprávě příznak do vlastních rukou a při vyhodnocení zaměnil oprávněnou a pověřenou osobu. Toto pochybení však podle žalovaného nemá vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, neboť se žalobce s rozhodnutím fakticky seznámil, když 29. 1. 2021 zasílal datové zprávy v jiných věcech.
4. V replice žalobce uvedl, že se k datové schránce přihlásil až 1. 2. 2021. Zprávy odesílané dne 29. 1. 2021, na něž odkazoval žalovaný, také odesílala pověřená osoba. Celkově je pak na žalovaném, aby předkládal důkazy k prokázání opožděnosti odvolání žalobce. To se mu nepodařilo.

Ústní jednání

5. Ústního jednání dne 2. 3. 2022 se žalobce bez omluvy neúčastnil. Žalovaný při ústním jednání upravil svou argumentaci tak, že nezpochybňuje, že žalobci bylo rozhodnutí doručováno nesprávně (bez příznaku do vlastních rukou) a dne 29. 1. 2021 se k datové schránce žalobce nepřihlásila žádná osoba s oprávněním číst zprávy do vlastních rukou, a nezpochybňuje ani skutečnost, že sám žalobce se do datové schránky přihlásil až 1. 2. 2021.
6. Dále však žalovaný předložil řadu listin prokazujících podle jeho mínění, že žalobce a J. S. jako osoba pověřená k přístupu do datové schránky žalobce opakovaně vystupují ve vztahu ke správním orgánům v působnosti žalovaného zvláštním, právo zneužívajícím způsobem. Žalobce je totiž zároveň osobou pověřenou k přístupu do datové schránky J. S. Tato svá oprávnění oba využívají tím způsobem, že po dodání zprávy se do datové schránky vždy přihlašuje jako první osoba pověřená, nikoliv osoba, pro niž byla datová schránka zřízena (tj. žalobce se přihlašuje do datové schránky J. S. a J. S. do datové schránky žalobce). I v případech, kdy je do obou schránek dodána datová zpráva, se J. Š. a J. S. přihlašují do datové schránky toho druhého, nikoliv do vlastní. Zároveň pak za sebe navzájem posílají žádosti o informace, přestože jde o žádost prakticky bezformální a mohli by ji bez obtíží zaslat sami vlastním jménem. K prokázání těchto tvrzení pak

žalovaný předložil řadu průkazů doručení ze systému datových schránek, kterými soud provedl dokazování.

7. V uvedeném jednání žalovaný spatřoval úmyslné jednání žalobce a pověřené osoby J. S. směřující k tomu využívat případných chyb při doručování. Celkově pak jde o způsob využití datových schránek, který neodpovídá jejich účelu a nemá požívat právní ochrany.
8. Při ústním jednání tedy došlo k částečné, nicméně podstatné změně stanoviska žalovaného, a soud tak provedl důkazy ke zjištění skutečností, které původně z přípravy věci nevyplývaly jako skutečnosti právně významné. Z toho důvodu nebylo možné vyhlásit rozsudek po skončení jednání a soud proto ještě na tomto jednání stanovil den a hodinu vyhlášení rozsudku, o čemž informoval přítomné účastníky (srov. usnesení sp. zn. III. ÚS 3784/13 ze dne 11. 3. 2014; DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. Občanský soudní řád I, II. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1076). Vyhlášení rozsudku, které je svou povahou jiným soudním rokem, se dne 30. 3. 2022 účastnil pouze zástupce žalovaného.

Posouzení věci

9. Žaloba je důvodná. V průběhu řízení žalovaný uznal, že odvolání žalobce bylo včasné a naříkané rozhodnutí konstatující opožděnost je tedy v rozporu se zákonem. Soud sice shledal okolnosti případu – podivné zacházení s oprávněními v systému datových schránek – jako problematické, neshledal však, že by je (zatím) bylo možné hodnotit přímo jako zneužití práva. Za toho stavu bylo namístě poskytnout ochranu právu žalobce ve věci samé, tedy zrušit napadené rozhodnutí a umožnit tím věcné projednání jeho odvolání. Zvláštní okolnosti případu však soud zároveň vyhodnotil jako důvody zvláštního zřetele hodné pro nepřiznání náhrady nákladů řízení. Žalobce si totiž pochybení při doručování byl vědom a mohl snadno předejít vydání nyní napadeného rozhodnutí žalovaného. Že tak neučinil, svědčí o tom, že měl zájem na vyvolání soudního sporu. V něm měl sice pravdu, není ovšem důvod, proč by toto zbytečné sudičské chování mělo s sebou přinést náhradu nákladů řízení.

Nezákonnost závěru o opožděnosti odvolání

10. Po ústním jednání nebylo ve věci prakticky sporu o tom, že napadené rozhodnutí je v rozporu se zákonem, neboť žalovaný učinil nespornými skutková tvrzení žalobce a uznal i důvodnost jeho právní argumentace. Z toho důvodu soud pro nadbytečnost neprovedl dokazování k rozsahu oprávnění jednotlivých osob s přístupem k datové schránce zřízené pro žalobce, stejně tak jako neprovedl dokazování k podrobnému zjištění faktických přístupů těchto osob k datové schránce žalobce (s výjimkou dokazování popsaneho níže k posouzení tvrzeného zneužití práva).
11. Lze proto stručně shrnout, že žalobci bylo po podání žádosti o informace dne 29. 1. 2021 dodáno do datové schránky rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Toto rozhodnutí nebylo dodáno s příznakem „do vlastních rukou“, ač mělo být (§ 72 odst. 1 správního řádu). Účinky doručení tedy nemohly nastat tím, že se k datové schránce žalobce přihlásil J. S., neboť nebyl oprávněn ke čtení zpráv určených do vlastních rukou. Žalobce se do datové schránky přihlásil až 1. 2. 2021 a nebylo prokázáno, že by se s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně dříve fakticky seznámil. Teprve dne 1. 2. 2021 tedy bylo toto rozhodnutí doručeno (v podrobnostech srov. rozsudek NSS č. j. 10 As 206/2018-42 ze dne 20. 12. 2018). Lhůta k podání odvolání proto skončila až 16. 2. 2021, kdy žalobce odvolání také podal. Odvolání žalobce tedy bylo včasné a

opačný závěr žalovaného je nezákonný.

Skutková zjištění ke zvláštnímu využití datové schránky žalobce

12. Žalovaný při ústním jednání předložil řadu průkazů doručení ze systému datových schránek vztahujících se ke zprávám zasílaným žalobci, popřípadě J. S. v oblasti práva na svobodný přístup k informacím. Zároveň předložil i doplňující a vysvětlující příписy Ministerstva vnitra, oboru eGovernmentu, k podrobnostem vedeným v systému datových schránek.
13. Z doručenek zpráv zaslaných žalovaným žalobci v roce 2020–2021 (13x, ID 863393765, 866084557, 866652940, 867348736, 867430162, 873122125, 878898767, 894170267, 878446282, 873690990, 868130009, 868495267, 883826209) soud zjistil, že tyto zprávy jsou vedeny jako doručené poté, co se do systému datových schránek přihlásila pověřená osoba (tzv. událost EV12). Pověřená osoba se tedy v těchto případech vždy přihlásila dříve než sám žalobce.
14. Z doručenek zpráv zaslaných městy Přeštice, Sušice, Nýřany, Stříbro a Blovice žalobci v roce 2020–2021 (8x, ID 855864206, 860156423, 857728500, 878500967, 861760903, 882433633, 855900822, 867010922) soud zjistil, že tyto zprávy jsou vedeny jako doručené poté, co se do systému datových schránek přihlásila pověřená osoba (tzv. událost EV12). Pověřená osoba se tedy v těchto případech vždy přihlásila dříve než sám žalobce.
15. Z doručenek zpráv zaslaných městy Stod a Přeštice J. S. v roce 2020–2021 (5x, ID 890718175, 874181587, 8610963969, 836261899, 855887353) soud zjistil, že tyto zprávy jsou vedeny jako doručené poté, co se do systému datových schránek přihlásila pověřená osoba (tzv. událost EV12). Pověřená osoba se tedy v těchto případech vždy přihlásila dříve než sám J. S.
16. Z doručenky žádosti o informace žadatele J. S. vůči základní a mateřské škole ve Stodu (ID 867593994) soud zjistil, že tuto žádost dne 29. 1. 2021 v 20.02 odeslal žalobce J. Š.
17. Z doručenky stížnosti žalobce J. Š. vůči žalovanému ve věci města Sušice (ID 867482279) soud zjistil, že tuto stížnost dne 29. 1. 2021 v 14.16 odeslal J. S.
18. Z doručenky přípisu žalobce J. Š. vůči žalovanému ve věci města Nýřany (ID 867473539) soud zjistil, že tento přípis byl dne 29. 1. 2021 v 14.02 odeslán z datové schránky žalobce. Protože se žalobce toho dne do datové schránky nepřihlásil (nesporné tvrzení; prokázáno přípisem MV ČR vůči žalovanému č. j. MV-106317-2/EG-2021 ze dne 30. 6. 2021), soud dospěl k závěru, že tento přípis musela jménem žalobce zaslat jiná osoba. Bez rozumné pochybnosti lze za tuto osobu považovat J. S., který do datové schránky prokazatelně přistoupil o 14 minut později (srov. předchozí odstavec).
19. Tato zjištění lze také kombinovat. Z provedených důkazů tak plyne, že dne 23. 12. 2020 byla do datové schránky žalobce J. Š. dodána zpráva, k níž přistoupila pověřená osoba (EV12; ID 855900822). Téhož dne byla do datové schránky J. S. dodána zpráva, k níž taktéž přistoupila pověřená osoba (EV12; ID 855887353). K přihlašování obou pověřených osob došlo v 9.40 a 10.24 hodin poté, co byly do obou datových schránek zprávy dodány v 7.39 a 9.00 hodin.
20. Dále z těchto důkazů plyne, že dne 14. 1. 2021 byla do datové schránky žalobce J. Š. dodána zpráva, k níž přistoupila pověřená osoba (EV12; ID 861760903). Téhož dne byla do datové schránky J. S. dodána zpráva, k níž taktéž přistoupila pověřená osoba (EV12;

ID 861096396).

21. Konečně z těchto důkazů plyne i to, že dne 29. 1. 2021 se žalobce J. Š. přihlásil do datové schránky J. S., nikoliv do datové schránky vlastní (ID 867593994). Téhož dne se J. S. přihlásil do datové schránky žalobce J. Š. (nesporné tvrzení; ID 867482279).
22. Tato jednotlivá skutková zjištění v jejich vzájemných souvislostech lze shrnout tak, že žalobce J. Š. a J. S. jsou osobami oprávněnými k přístupu do datové schránky toho druhého. Tohoto přístupu programově využívají tak, že do datových schránek toho druhého přistupují křížem tak, aby zprávy do nich dodané byly pokud možno doručeny, resp. vedeny jako doručené pověřené osobě, nikoliv tomu, pro něhož je datová schránka zřízena.
23. Výsledky dokazování svědčí o tom, že žalobce společně s pověřenou osobu neužívají datovou schránku rozumně vysvětlitelným způsobem. Nevyplynulo z nich však, že by se žalobce snažil procesní pochybení správních orgánů vyvolat, popřípadě z něj nějakým způsobem těžit mimo toho, že je využije k podání důvodné žaloby.
24. Nad rámec těchto zjištění soud uvádí, že je mu z veřejných zdrojů judikatury známo (srov. níže), že obdobné vady v doručování jsou namítány i u jiných krajských soudů. Poznatky o doručování v těchto věcech by potenciálně mohly podpořit výše uvedené závěry. Případně by žalobce naopak mohl předložit důkazy o tom, že výše uvedené závěry jsou jen dílčí výsečí aktivit, která nevypovídá o celku využívání datové schránky. Ani jedním směrem důkazy navrženy nebyly, soud proto vyšel pouze z výše uvedených důkazů provedených při ústním jednání, které za stávajícího stavu věci představují úplný a věrohodný obrázek o skutečném využívání datové schránky žalobce. Pokud měl žalobce zájem na tom, aby byl skutkový stav zjištěn jinak, měl se účastnit ústního jednání před soudem a hájit při něm svá domnělá práva.

Zvláštní využití datové schránky žalobce jako zneužití práva

25. Zneužitím práva je situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je dovolené jenom zdánlivě. Jde tedy o chování, které formálně vzato odpovídá dikci právního předpisu, avšak je zároveň pocítováno jako zjevně nespravedlivé, neboť v rozporu s určitými základními hodnotami a s rozumným uspořádáním společenských vztahů působí jiným újmu. Takové chování má potom povahu nikoliv výkonu subjektivního práva, nýbrž jeho právem reprobovaného zneužití (srov. např. rozsudek NSS č. j. 1 Afs 107/2004-48 ze dne 10. 11. 2005, č. 869/2006 Sb. NSS, a rozhodnutí rozšířeného senátu NSS č. j. 7 Afs 54/2006-155 ze dne 16. 10. 2008, č. 1778/2009 Sb. NSS, č. j. 1 As 70/2008-74 ze dne 27. 5. 2010, č. 2099/2010 Sb. NSS). K závěru o zneužití procesního práva nestačí například pouhá laxnost účastníka řízení, muselo by se jednat o nepochybně účelové a záměrně obstrukční jednání, jež nesměruje k zákonem předvídanému cíli (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 230/2015-34 ze dne 14. 1. 2016).
26. Zneužitím práva může být i formální výkon práv ústavně zaručených, popřípadě výkon práv procesních [srov. přiměřeně nálezy sp. zn. I. ÚS 988/12 ze dne 25. 7. 2012 (N 132/66 SbNU 61) a sp. zn. IV. ÚS 3216/14 ze dne 17. 12. 2015 (N 218/79 SbNU 503)]. Nemusí se projevovat pouze úmyslem účastníka způsobit škodu některému jinému účastníku řízení, ale i jen ve zbytečném zatěžování soustavy orgánů veřejné moci. Zneužívání tedy nevede k právem předvídanému cíli, kterým je uplatnění hmotného

práva, a žadatel se proto nedomáhá svého práva ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny [srov. nálezn. sp. zn. I. ÚS 1083/16 ze dne 21. 5. 2019 (N 82/94 SbNU 114)].

27. V souzené věci soud dospěl k závěru, že jednání žalobce zatím nelze hodnotit jako zneužití práva.
28. Z provedeného dokazování totiž nevyplynulo, že by žalobce chtěl někomu úmyslně uškodit. O škodě jiného účastníka řízení popřípadě nějaké třetí osoby nelze (přímo) uvažovat, neboť věc se týká vyřizování žádosti o poskytnutí informace, přičemž sporným není samotné vyžádání informace, ale zacházení s datovou schránkou. To nemá se samotným hmotným právem na informace žádnou přímou souvislost s výjimkou toho, že právě jednoduché a bezformální postupy podle zákona o svobodném přístupu k informacím jsou velmi snadným prostředkem k zatěžování povinných subjektů či k vytváření nezvyklých procesních situací.
29. Zároveň z provedeného dokazování nevyplynulo, že by žalobce chtěl přímo škodit v rámci systému orgánů veřejné moci, tj. typicky je bezdůvodně zatěžovat, nebo že by chtěl jejich pochybení využít k vlastnímu prospěchu (pak by opět nešlo o dosahování právem předvídaného cíle).
30. Skutkové zjištění, že žalobce J. Š. a J. S. jsou osobami oprávněnými k přístupu do datové schránky toho druhého a tohoto přístupu programově využívají tak, aby zprávy do nich dodané byly vedeny jako doručené pověřené osobě, nikoliv tomu, pro něhož je datová schránka zřízena, soud hodnotí jako jednání pouze potenciálně zaměřené ke zneužití práva.
31. Žalobci J. Š. a J. S. nepochybně žádný důležitý důvod nebrání, aby přistupovali do vlastní datové schránky v době, kdy přistupují do datové schránky toho druhého. Z ústního jednání a podání stran přitom nevyplynula jediná okolnost, pro niž by bylo možné považovat křížné přístupy do datové schránky za rozumně odůvodnitelné, ať již skutkově či v právu. Do očí bijící je to především v případech z 23. 12. 2020 a 29. 1. 2021, kde oba ve stejný den učinili obdobné úkony jménem toho druhého. Takové jednání nelze za stávajícího skutkového stavu považovat za nic jiného než výstřelek či výstřednost, a tedy nikoliv rozumné využití oprávnění možných v systému datových schránek.
32. Fakticky by mohlo jít i o jednání zaměřené ke zneužití práva, nicméně z ničeho neplyne, v čem by *v souzené věci* měl spočívat úmysl zaměřený ke způsobení škody či obstrukcím. Lze si jistě představit, že žalobce J. Š. či J. S. jsou si vědomi judikatury správních soudů o tom, že i v systému datových schránek je třeba rozlišovat zprávy s příznakem *do vlastních rukou* a zprávy bez tohoto příznaku (cit. rozsudek NSS č. j. 10 As 206/2018-42). V návaznosti na to by mohli do datových schránek přistupovat křížem proto, aby využili případných vad v doručování například finančně: vytvářením soudních sporů s vidinou přísudku či náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Nic z toho však v řízení nebylo prokázáno a z několika obdobných sporů ve správním soudnictví soud tento úmysl nedovodil. Proto konstatoval pouhý potenciál zneužití práva, neboť nebylo prokázáno, že nejde o pouhou výstřednost.
33. Za zneužití práva soud nepovažoval ani samotné zahájení řízení o nynější žalobě. Je totiž zřejmé, že prvotní pochybení tíží magistrát. Jako druhý pochybil žalovaný, který měl včasnost a řádnost doručení hodnotit před tím než dospěl k závěru o opožděnosti

odvolání žalobce. Nelze přitom jakkoliv dospět k závěru, že tato pochybení při doručování žalobce vyvolal. Křížné přístupy do datových schránek umožňují využít pochybení správního orgánu, který nesprávně doručuje. Jeho nesprávný postup to však nevyvolává. Stejně tak to nevyvolává ani nesprávný postup žalovaného. Žalobce tedy pochybení správních orgánů umožnil a využil, nijak je ale nevyvolal. Pokud by nepochybily správní orgány, žalobce by těchto chyb využít nemohl.

34. Postupem správních orgánů byl žalobce nezákonně zkrácen na svém procesním právu. Protože z dokazování nevyplývalo, že by žalobce toto právo uplatňoval pouze na oko a ve skutečnosti je nechtěl využít, soud dospěl k závěru, že stále jde o skutečné uplatnění práva, jakkoliv na základě kuriosního zacházení s datovou schránkou. Obdobně pak soud považoval za skutečné uplatnění práva i podání žaloby v souzené věci. Proto tomuto právu poskytl ochranu tak, že nezákonné rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení bude žalovaný moci věcně posoudit odvolání žalobce.

Obdobné otázky řešené jinými soudy

35. Z veřejně přístupných databází judikatury soud zjistil, že v návaznosti na závěry rozsudku č. j. 10 As 206/2018-42 proběhlo již několik soudních sporů. Typické pro ně je, že se buď týkají poskytování informací (rozsudky KS v Hradci Králové č. j. 31 A 11/2021-82 ze dne 9. 3. 2022, KS v Ostravě, pobočky v Olomouci č. j. 60 A 10/2021-36 ze dne 21. 6. 2021), nebo doručování rozhodnutí o přestupku (rozsudky KS v Českých Budějovicích č. j. 51 A 22/2021-41 ze dne 12. 11. 2021, č. j. 61 A 4/2019-26 ze dne 15. 10. 2019, č. j. 50 A 54/2019-48 ze dne 27. 2. 2020, KS v Ústí nad Labem č. j. 15 A 132/2019-38 ze dne 21. 4. 2020, č. j. 78 A 19/2019-36 ze dne 31. 7. 2020, č. j. 42 A 3/2018-45 ze dne 26. 7. 2021, a KS v Praze č. j. 43 A 76/2019-70 ze dne 28. 1. 2021). Typické pro tyto spory je také to, že v těchto věcech vystupuje současný zástupce žalobce. Ve třech z těchto věcí ostatně vystupovali i J. Š. (rozsudky č. j. 31 A 11/2021-82 a č. j. 60 A 10/2021-36) a J. S. (rozsudek č. j. 51 A 22/2021-41). Opomenout nelze ani to, že s obdobnou žalobou se na Krajský soud v Plzni ve věci sp. zn. 57 A 74/2021 již dříve obrátil i J. S. Nepřekvapivě zde bylo nesprávně doručeno pověřené osobě J. Š.
36. Lze z toho usoudit, že nesprávné doručování bez příznaku *do vlastních rukou* má zjevný potenciál k vyvolání soudních sporů, které s sebou nesou otázku nákladů řízení, popřípadě i poměrně zásadní následky z hlediska hmotného a procesního přestupkového práva. Závěry odkazovaných rozhodnutí soud nemůže a ani nemíní hodnotit, neboť mu to jednak nepřísluší, jednak vychází z poměrně netypických a obecně nepředvídatelných skutkových zjištění. Pouze obecně proto soud konstatuje, že tyto poznatky o řízení u jiných krajských soudů společně s personálním propojením a skutkovými zjištěními o bezdůvodně kuriosním využívání datové schránky žalobce skutečně nasvědčují tomu, že může existovat záměr vyvolávat obdobné soudní spory.
37. K tomu soud připomíná, že právě skutečnost personálního propojení ve věcech stále stejného typu obvykle potvrzuje, že jde o jednání vedené i jiným záměrem, než je prosté dobrověrné uplatňování práva (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 106/2016-31 ze dne 27. 7. 2016, který je zástupci žalobce ostatně dobře známý).
38. Uvedené nezpochybňuje závěr o tom, že podání žaloby v nyní souzeném případě je ještě vážně míněným uplatněním práva. Odůvodňuje to však níže vysvětlené nepřiznání nákladů řízení. Do budoucna to také bude odůvodňovat velmi obezřetný přístup soudu

k případům tohoto typu, neboť obstrukce či vyvolávání sporů k pouhému finančními zisku ochranu nepožívají.

Náklady řízení

39. Skutkové okolnosti případu svědčí o tom, že žalobce J. Š. a J. S. jsou si vědomi judikatury správních soudů o tom, že i v systému datových schránek je třeba rozlišovat zprávy s příznakem *do vlastních rukou* a zprávy bez tohoto příznaku. Lze bez důvodných pochyb usoudit, že oba postupují ve vzájemné shodě a rámcově jsou si vědomi, co se děje v jejich datových schránkách.
40. Za toho stavu tedy žalobce věděl o tom, že mu bylo rozhodnutí magistrátu neúčinně doručeno bez příznaku doručení *do vlastních rukou*, takže dnem rozhodným pro běh odvolací lhůty není v systému datových schránek vyznačený den 29. 1. 2021, ale až den 1. 2. 2021. Mohl o tom žalovaného bez dalšího informovat při podání odvolání, popřípadě jej mohl o tom informovat dodatečně, aby nezákonné rozhodnutí žalovaného bylo odstraněno v rámci veřejné správy bez zásahu správního soudu. To by byl logický a pružný postup ve srovnání se zahájením soudního řízení, které je ze své povahy nejsložitějším a nejdražším způsobem řešení sporu. To platí tím spíše, že žalovaný po podrobném seznámení se skutkovým stavem uznal důvodnost argumentace žalobce.
41. Fakticky se tedy souzená věc týká pouze kuriozního zacházení s datovými schránkami v kombinaci s pochybením správních orgánů, které žalovaný uznal. Žalobce o tomto pochybení věděl a mohl i měl je vyřešit jinak právě proto, že se na něm svým výstředním jednáním podílel. Za toho stavu soud považoval tento případ za sice *důvodné, ale veskrze zbytečné uplatňování práva*.
42. Proto podle § 60 odst. 7 s. ř. s. rozhodl o výjimečném nepřiznání náhrady nákladů řízení žalobci. Účelem přiznání této náhrady je úhrada (části) nákladů důvodně vynaložených k hájení práva hmotného, a to ze strany procesně neúspěšné strany, která potřebu hájení práva vyvolala. Procesně úspěšný žalobce náklady na hájení svého práva sice formálně vynaložil, z výše uvedených důvodů je však nelze považovat za náklady materiálně důvodně vynaložené. Žalobce se totiž *soudil proto, že mohl a chtěl*, nikoliv proto, že by to bylo třeba pro ochranu jeho práv. Náklady na kratochvíle a výstřednosti tohoto ražení si ovšem každý musí nést sám.
43. K otázce nepřiznání nákladů řízení soud poznamenává, že je v rozhodovací činnosti obecně ustáleno, že před výjimečným nepřiznáním náhrady nákladů řízení (§ 60 odst. 7 s. ř. s., obecně pak § 150 o. s. ř.) musí soud dát možnost vyjádřit se k této otázce tomu účastníku, jemuž takové rozhodnutí neprospívá. Jak konkrétně to soud musí učinit, je třeba posoudit z okolností konkrétního případu a vývoje řízení: V některých případech na to soud musí upozornit sám, zejména pokud to sám zvažuje. V jiných případech postačí, aby dal tomuto účastníku možnost reagovat na vývoj v řízení, zejména pokud výjimečné nepřiznání náhrady nákladů řízení navrhuje protistrana nebo pokud je důvod pro účastníky očekávatelný ze spisu či z vývoje řízení (srov. rozsudek NSS č. j. 1 Ans 4/2008-62 ze dne 25. 6. 2008, z judikatury ÚS pak usnesení sp. zn. I. ÚS 916/15 ze dne 28. 1. 2016 a tam citovanou reprezentativní judikaturu).
44. Předně soud konstatuje, že žalobce se ústního jednání neúčastnil; vzdal se tak možnosti hájit při něm svá práva a reagovat na vývoj řízení. Za toho stavu soud není vůbec povinen žalobce na cokoli upozorňovat, i kdyby to zvažoval sám ze své činnosti. Nemá ostatně ani jak žalobce upozornit, pokud má být ústní jednání i celé řízení vedeno

efektivně.

45. Nadto platí, že právě při ústním jednání žalovaný uplatnil argumentaci o zneužití práva. Jakkoliv tato argumentace směřovala k posouzení věci samé, zjevně byla relevantní i pro náhradu nákladů řízení. Náhrada nákladů řízení má sice základ v procesním právu, jejím účelem je však právě úhrada (části) nákladů důvodně vynaložených právě k hájení práva hmotného. Důvody pro nepřiznání náhrady nákladů řízení i odpovídající postup soudu tak žalobce mohl při jednání seznat a předvídat právě z přednesu žalovaného. Pokud by se ovšem jednání účastnil.

Závěr

46. Na základě výše uvedené argumentace soud dospěl k tomu, že naříkané rozhodnutí žalovaného je nezákonné. Rozhodnutí žalovaného proto zrušil pro nezákonnost a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení bude žalovaný vycházet z toho, že odvolání žalobce bylo včasné (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
47. Procesně úspěšný žalobce by měl vůči procesně neúspěšnému žalovanému právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení o žalobě (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Podle § 60 odst. 7 s. ř. s. mu ji však soud nepřiznal, neboť proto shledal důvody hodné zvláštního zřetele.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu, je nepřípustná.

Plzeň 30. března 2022

Mgr. Jaroslav Škopek v. r.
předseda senátu